

ФОРМИ ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДЯН ДО ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

А.С. Мусієнко, студентка 2 курсу Науково-навчального Інституту Менеджменту і економіки

Л.О. Радіонова, канд. філос. наук, доцент, доцент кафедри філософії і політології

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Сьогодні ефективне вирішення новітніх завдань і викликів суспільного розвитку стало неможливим у межах існуючих управлінських практик, тому ситуація зумовлює необхідність докорінного перегляду численних теорій і практик, відмови від застарілих моделей та формування сучасної парадигми державного управління й побудови на її основі управлінської системи, яка б відповідала викликам сьогодення та була спроможна ефективно функціонувати в умовах динамічності змін. Серед сучасних концепцій, що обґрунтують важливість конструктивної ролі громадян як повноправних політичних акторів у формуванні політики, вигідно виділяється теорія демократії участі, або партисипативної демократії (від англ. participate – брати участь), прихильники якої ведуть активний пошук каналів ефективного залучення громадян до процесу вироблення та прийняття державно-управлінських рішень поза межами електорального процесу [1].

Досвід демократично розвинутих країн засвідчує використання безліч публічно-правових інститутів, які забезпечують широке застосування різних форм участі населення в процесі прийняття управлінських рішень як на місцевому, так і на загальнонаціональному рівнях. Додання цим інститутам особливого місця в системі організації публічної влади можна розцінювати як установку на розвиток і поступове поширення партисипативної демократії.

В США, Великобританії, Канаді Японії, Австралії, Бразилії однієї з найбільш поширених технологій залучення громадян у процес вивчення проблеми, обговорення суспільно значущих питань, вироблення та прийняття колективних рішень для органів місцевого самоврядування або органів державної влади є громадські журі. В європейському варіанті були розроблені близькі за змістом технології «громадських конференцій».

Відбирається невелике число таких громадян – у кількості від 18 до 24 осіб, тому що практика роботи колегіальних органів показала, що ефективну роботу журі можуть забезпечити невеликі групи громадян. Зазвичай процес координує модератор. Група збирається на 4-5 днів для ретельного вивчення матеріалів, представлених експертами. Вони заслуховують думки авторитетних фахівців, які добре розбираються в обговорюваній темі, та представляють різні точки зору з даного питання. Якість роботи журі в кінцевому підсумку визначається не кількістю голосів, поданих «за» чи «проти» будь-якого

варіанту вирішення питання, а глибиною оволодіння проблеми. Учасники формують звіт або виносять вердикт, в який включають відповіді на основні питання, а також свої рекомендації з доопрацювання проекту.

Також технологія дорадчого голосування досягла великої популярності в США, на даний час його практикують вже майже 30 країн. Суть цієї технології полягає в тому, що громадяни, заохочені державними інституціями, знайомляться, дискутують і, поміркувавши, виражають свої преференції одному з варіантів розв'язання суспільної проблеми. Голосування відбувається після глибокого обговорення всіх «за» і «проти». Перелік справ, які можуть бути предметом такого способу обговорення, дуже широкий: розмір місцевих податків, розташування аеропорту тощо.

Процес демократичного обговорення та прийняття рішень, у якому звичайні люди вирішують, як розподілити частину бюджету міста, – це «бюджет участі» або «партисипативне бюджетування» (від. англ. participatory budgeting). Структура бюджету участі складається з трьох рівнів, в яких статті бюджету та плановані інвестиції визначаються в процесі обговорення та врахування вимог трьох основних учасників: населення, організованого за територіальною ознакою; населення, організованого за тематичною ознакою та адміністрації міста.

У багатьох аспектах модель участі місцевих громад у бюджетному процесі є цікавою для українських дослідників цієї проблематики та може бути з успіхом застосована у процесі реформування системи місцевого самоврядування в Україні. Сьогодні в Україні вплив громадян на місцевий бюджетний процес обмежується лише публічними слуханнями бюджету, які часто не надають можливостей для взаємодії громадян і місцевих представників. Це відбувається, в основному, через відсутність доступної та зрозумілої всім громадянам інформації про бюджетний процес і переконаності громадян у неможливості впливати на бюджетну політику [2].

На сьогоднішній день вітчизняна нормативно-правова база надає громадянам чимало механізмів та інструментів для реалізації свого права на участь в управлінні суспільними справами. Але існування чисельних правових колізій і суперечностей не дозволяє громадянам вповні використовувати свої конституційні права на участь у діяльності територіальної громади. Лише ефективна та належно сформована система форм, правил і процедур участі громадян у політиці дозволяє виховати «людину політичну», яка спроможна взяти на себе певний тягар відповідальності та партисипативної активності.

Використання зарубіжного досвіду з поєднанням вітчизняних практик набуває особливої актуальності в умовах оновлення політичної системи та державного управління сучасної України. Для успіху впровадження нових форм залучення громадян до державно-управлінського процесу в Україні необхідні, звичайно, кошти та більш досконале законодавство. Але основною запорукою успіху в цій сфері, передусім, є бажання співпрацювати обох зацікавлених сторін – громадян і влади, без участі яких подібна проблема не може бути вирішена.

Література

1. Радіонова Л. О. Нові лідери територіального розвитку : навч.-метод. посібник Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 121 с.
2. Радіонова Л. О. Форми партисіпації громадян в контексті адміністративної реформи //Актуальні питання публічного управління та адміністрування в контексті реалізації адміністративної реформи : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 19 червня 2018 р. / за заг. ред. С. М. Приліпка, О.І. Васильєвої, Н.В. Васильєвої, І.М. Грищенко. Умань : Видавець «Сочінський М. М.» С. 44-46.

РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД РЕГІОНАЛЬНОГО ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Я.С. Палешко, кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародних відносин та туризму

О.В. Неклеса, науковий співробітник, Т.в.о. завідувача навчально-наукової лабораторії з дослідження проблем протидії організованим злочинності та корупції

*Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна*

На всій території нашої держави тривають трансформаційні процеси, які , пов'язані з формуванням розвинутої та соціально орієнтованої економіки, яка б могла забезпечити населенню рівень життя якісно нового типу. Необхідно відмітити, що за час існування України як незалежної держави було утворено: власну економічну систему та інститути ринку, створено правову базу і здійснено відповідні перетворення щодо появи ефективного власника.

Спираючись на ситуацію, яка складається в сучасному житті, Україні необхідно впроваджувати масштабні інвестиційні реформування, з опорою на інноваційні процеси, демократичні засади та інформаційні технології, як на державному так і на місцевих рівнях управління. Всі ці процеси, наразі, прийнято називати «сталим розвитком», тобто таким, який задовольняє потреби нинішнього покоління у такий спосіб, щоб не зашкодити здатності прийдешніх поколінь задовольняти свої потреби.

Головна складова розвитку держави – це усунення таких негативних тенденцій та факторів в економіці регіону, як низький рівень доходів значної частини населення; наявність високого рівня безробіття; низькі обсяги промислової та сільськогосподарської продукції, що випускається та її низку конкурентоспроможність; фінансову неспроможність багатьох підприємств; дотаційність регіонів. Виходячи з вище вказаного можна стверджувати, що